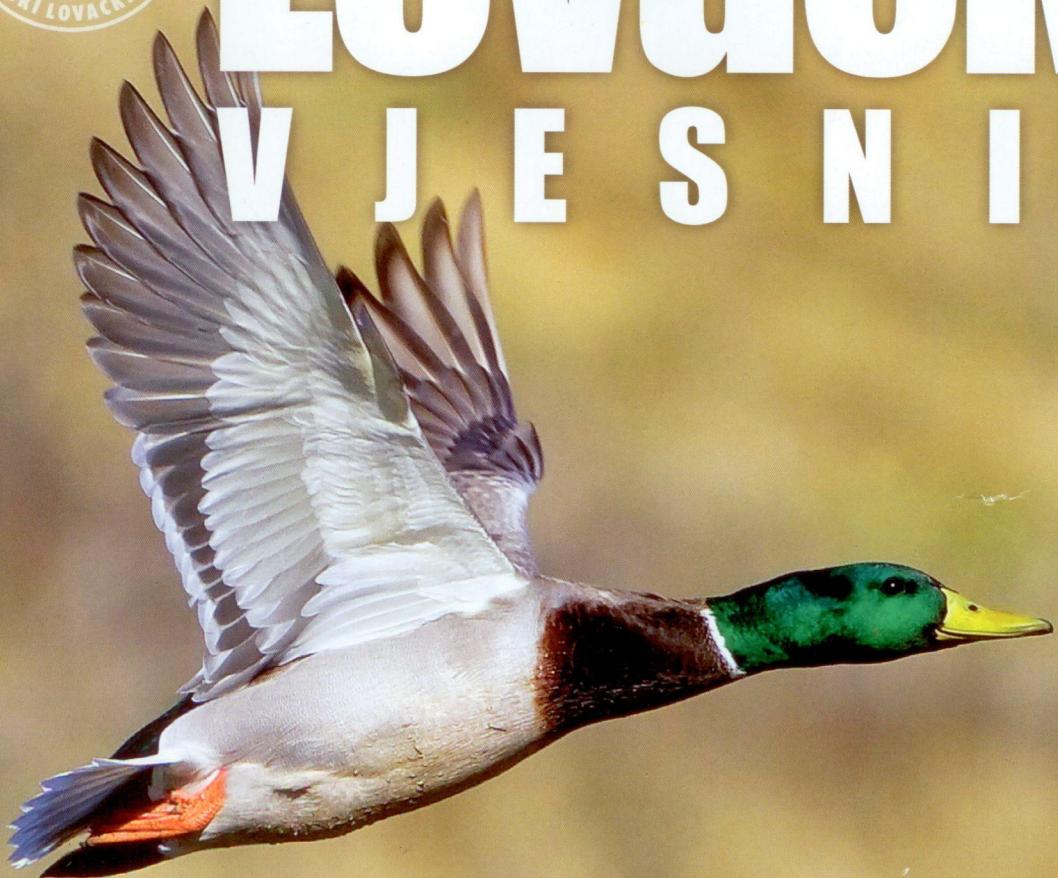

Lovački vjesnik

11 / 2011
GODINA 120

LOVCI PROSLAVILI SVETOOG HUBERTA

- Puholov - lov za sladokusce •
- Projekti u lovstvu • Izvršni odbor u Gerovu •

PROJEKT HUNT

Analiza održivosti gospodarenja smedjim medvjedom u Hrvatskoj i Sloveniji

Slaven Reljić

Priredili: Slaven Reljić, Vesna Kereži, Đuro Huber

Pri kraju smo treće godine provedbe međunarodnog znanstvenog projekta "Hunting for Sustainability (HUNT)" (Lov kao potpora održivosti), koji preko 7. okvirnog program (FP7) financira Europska komisija. U projekt je uključeno 8 zemalja s odvojenim oglednim studijama: sukob interesa između lova na jarebice i očuvanja lunja u Škotskoj, lov na losove u Švedskoj, risove i sobove u Norveškoj, ptice u Španjolskoj, nyala antilope u Etiopiji, (krivo)lov na meso divljači u Tanzaniji, te gospodarenje medvjedom u Sloveniji i Hrvatskoj.

Interdisciplinarnost projekta

Osim međunarodnoga karaktera projekta, istraživanja se provode i na interdisciplinarnoj razini. Tako se u četiri posebna radna paketa istražuju i analiziraju svi oblici lova: od kulturnog, institucionalnog te socioe-

konomskog, do ekološke održivosti lova s utjecajem na biološku raznolikost.

Većina prikupljenih podataka odnosi se na gospodarenje medvjedom na cijelom prostoru Republike Hrvatske dok smo se u pojedinim radnim paketima usredotočili isključivo na područje Gorskoga kotara.

Razmišljanje lokalnog stanovništva

U sklopu radnog paketa "Kulturalno značenje lova" nastojimo spoznati stavove i razmišljanja lokalnog stanovništva Gorskog kotara o lovu, s naglaskom na lov na medvjeda.

Zanimaju nas razmišljanja lokalnih lovaca i lokalnog stanovništva koje ne lovi (tzv. nelovci) te smo s obje skupine organizirali niz individualnih i skupnih razgovora. Rezultati pokazuju da obje skupine smatraju da postoji cijeli niz razloga zašto se netko bavi lovom, no postoje izrazite razlike u percepciji toga koji su razlozi najvažniji. Obje skupine također prepoznaju različite funkcije lova koje najčešće razvrstavaju u funkcije od kojih

koristi ima a) pojedinac (tj. lovac), b) lokalna zajednica te c) priroda odnosno ekosustav. Lokalno stanovništvo najviše podupire lov koji nije motiviran isključivo željom za stjecajem trofeje i ili mesa divljači te onu vrstu lova gdje koristi imaju i lokalna zajednica i ekosustav, a ne samo lovac, odnosno lovačka zajednica.

Općenito, lov u Gorskome kotaru smatra se tradicionalnom aktivnošću koja je važna za kulturnu – uključujući i turističku – prepoznatljivost tога kraja.

Nelovci o izlučenju medvjeda

Da bismo dobili što širi spektar stavova, u studiju smo također uključili i osobe koje se protive lovu, tzv. antilovce.

Njihovo negativno stajalište prema lovu na medvjede i prema lovu općenito bilo je potkrijepljeno percepcijom kako koristi od lova imaju samo lovci i lovačka zajednica. Ta skupina je također dovodila u pitanje samu etičnost lova kao i pravo čovjeka da se upreće u procese u prirodi.

Mišljenje stanovništva

Kada je riječ o mišljenju lokalnog stanovništva o medvjedu i lovu na medvjeda, uključujući lovce i "nelovce", ono je općenito pozitivno. Unatoč percepцији o povećanju broja jedinki, na medvjeda se gleda s izrazitim naklonišću te se njegova prisutnost u Gorskom kotaru smatra neposrednim dokazom kvalitete i očuvanosti tog staništa.

Razlog takvog pozitivnog stava prema medvjedu i lovu na medvjeda treba barem dijelom tražiti u ekonomskoj koristi od komercijalnog lova na medvjede.

S druge strane, dugotrajnom prisutnošću medvjeda na tom području stvoreni su uvjeti za suživot između ljudi i medvjeda, što je vjerojatno isto tako utjecalo na pozitivan stav lokalnog stanovništva.

Institucije i lov

Unutar radnog paketa pod nazivom "Institucije i lov" analizirali su se načini na koji se legalno, putem formalnih (zakona, pravilnika i drugih zakonskih regulativa) i neformalnih institucija (usmenih dogovora, nepisanih pravila na kojima pojedine organizacije funkcioniraju i dr.) usklađuju različiti aspekti lova na medvjeda (ekološki, socioekonomski i kulturološki).

Socioekonomika i lov

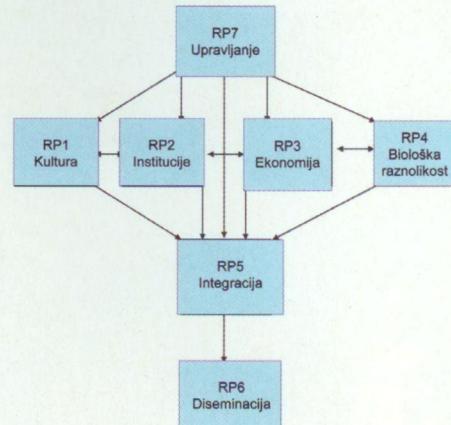
U okviru radnog paketa "Socioekonomika i lov" istražujemo ekonomsko značenje lova na medvjede u Republici Hrvatskoj. Cilj nam je proučiti raspodjelu i protok uloženih i dobivenih sredstava (troškova i dobiti) pri različitim oblicima ovlasti prava na lov (lovačka društva, privatni lovovlaštenici, državne firme) kao i odnose pojedinih varijabli u ukupnoj prosječnoj cijeni prilikom lova na medvjede. Istraživanje se obavlja(lo) preko intervjua i upitnika. Rezultat će biti stvaranje modela koji bi ujedinio biološke i ekonomske aspekte lova na medvjeda.

Dobit uložena u gospodarenje medvjedom

Neki od početnih rezultata pokazuju da lovozakupnici u području gdje se gospodari i medvjedom općenito nemaju dobiti od lova, no ipak imaju određenu dobit od lova na medvjeda. Između 10-25% godišnjih troškova u lovištima predstavljaju troškovi gospodarenja medvjedom. Nadoknade za štete od medvjeda variraju od nekoliko stotina do nekoliko tisuća kuna godišnje. Većina sudionika smatra da je budućnost lova na medvjeda u Hrvatskoj dobra. To pokazuje koliko bi bilo važno održati status medvjeda kao lovne vrste; ne samo za zaštitu medvjeda nego i zbog pozitivnog ekonomskog učinka lova na medvjeda.

U projektu zasad Hrvatska i Slovenija Svrha je radnog paketa "Bioloska raznolikost i lov" istraživanje dugoročnog učinka lovnog i ostalih antropogenih zahvata na zajedničku populaciju medvjeda koju dijeli Slovenija i Hrvatska kao i buduća integracija u gospodarenju medvjedom na razini populacije. Populaciju medvjeda Republika Hrvatska dijeli i s Bosnom i Hercegovinom, no ta

Cjeloviti pogled na lov

http://ip7hunt.net

država ne sudjeluje u projektu HUNT te se ovdje ne istražuje međusobni utjecaj lovnog gospodarenja na populaciju medvjeda u te dvije države. U skoroj budućnosti nadamo se suradnji u istraživanjima i s tom regijom.

Položaj medvjeda u Sloveniji i Hrvatskoj

U Sloveniji je smedji medvjed strogo zaštićena vrsta, gdje se lovi samo u svrhu kontrole veličine populacije te smanjenja sukoba između lokalnog stanovništva i medvjeda, a putem derogacije (izuzeća) od Direktive o staništima (Habitats Directive) po članku 16. (e). U Hrvatskoj medvjed ima status lovne vrste, a lov je trofejni. Ulaskom Republike Hrvatske u EU status medvjeda promijenit će se u strogo zaštićenu vrstu, a i rezultati ovog projekta pomoći će da posljedice nametnute promjene statusa medvjeda produ što bezbolnije. Na osnovi podataka o mortalitetu medvjeda u Sloveniji od 1998. do 2010. te u Hrvatskoj od 2005. do 2010., te na osnovi prikupljenih podataka o brojnosti medvjeda pri redovitom prebrojavanju s čeka, kao i na osnovi realizacije (planiranih) zadanih kvota istražuje se održivost sustava gospodarenja u obje države posebno, te održivost gospodarenja na razini populacije.

Udjeli u kvoti

Početni rezultati analiza (nepotpunih podataka) pokazuju da postoje značajne razlike u udjelima različitih uzroka smrtnosti u ukup-

nom mortalitetu. Udio medvjeda odstranjeljenih u kvoti znatno je niži u Sloveniji (59%) nego u Hrvatskoj (67%), dok je udio interventnog odstrela znatno viši u Sloveniji (18%) nego u Hrvatskoj (6%). U mortalitetu unutar zadane kvote udio odstranjeljenih mužjaka značajno je veći u Hrvatskoj (78%) nego u Sloveniji (64%). Prosječna dob odstranjeljenih medvjeda u Hrvatskoj je 5,5 (n=167) dok je u Sloveniji 2,8 (n=418) godina. Rezultati su prikazani u tablici 1. Može se zaključiti da različiti načini gospodarenja mogu imati razlike, pa i negativne utjecaje na populaciju medvjeda. Ujedno smatramo da će istraživanje pridonijeti zajedničkom i sigurnijem donošenju odluka u gospodarenju. Konačni zaključci donijet će se nakon završenih analiza.

Sastanak o gospodarenju dinarskom populacijom

Korak prema integriranom donošenju odluka i gospodarenju dinarskom populacijom medvjeda predstavlja i održavanje zajedničkog sastanka Nacionalnih savjetodavnih skupina (NCG 4) Slovenije i Hrvatske u okviru projekta HUNT. Sastanak je planiran u studenom ove godine. Na sastanku bi interesne skupine iz obje države prvi put raspravljale o smjernicama zajedničkoga gospodarenja populacijom medvjeda. Prikazani rezultati dio su istraživanja financiranog od strane 7. okvirnog programa Europske komisije (FP7/2007-2013) kao dio ugovora o potpori broj 212160.

Rezultati usporednih analiza

	Slovenija	Hrvatska
Udio medvjeda odstranjeljenih u kvoti	59%	67%
Udio interventnog odstrela	18%	6%
Udio odstranjeljenih mužjaka	64%	78%
Prosječna dob odstranjeljenih medvjeda	2,8 god	5,5 god
Preživljenje do kraja 4. godine starosti	0,21	0,52

Rezultati usporednih analiza slovenskih i hrvatskih podataka koji pokazuju značajnu razliku